

Sak: 26/2538
JournalpostID: 26/14765
ArkivID: K1-450
Saksbehandler: Martin Sæbu
Dato: 04.08.2026

Utvalgssak

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
015/26	Kommunalt råd for brukermedvirkning	01.09.2026
073/26	Kommunestyret	03.09.2026

Høring NOU 2026:6 - Den nye velferdskommunen

Saksopplysninger:

Helse- og omsorgsdepartementet sender med dette NOU 2026:6 *Den nye velferdskommunen* på høring. Utredningen er publisert på: [NOU 2026: 6 - regjeringen.no](https://regjeringen.no)

Innovasjon- og samskapingsutvalget ble oppnevnt i oktober 2024. Utvalget skulle ta utgangspunkt i Meld. St 24 (2022-2023) *Felleskap og mestring – Bu trygt heime* (Bo trygt hjemme-reformen), og komme med innspill til hvordan samskapning og innovasjon kan benyttes i utviklingen av nye og bærekraftige løsninger. Utvalgets arbeid skulle være basert på at også fremtidens helse-, omsorgs- og velferds-tjenester skal være universelle og forankret i offentlige ordninger.

Mandat

Utvalget er i mandatet bedt om å utrede nye muligheter og modeller for samskapning om velferd mellom kommuner, tjenesteutøvere, innbyggere, sivilsamfunn, ideelle aktører og næringslivet. Utvalget skal gi innspill til hvordan vi best kan møte frem-tidens ressurs-utfordringer og frigjøre kapasitet i helse- og omsorgstjenestene ved å redusere/ utsette befolkningens behov for tjenester eller bruk av helsepersonell gjennom samskapning. Utvalget skal legge vekt på nye løsninger som fremmer positiv, støttende og hjelpende (prososial) atferd i lokalsamfunnet. Et sentralt fokus for utvalgets arbeid er samskapning mellom kommuner, tjenesteutøvere, innbyggere, sivilsamfunn, ideelle aktører og næringslivet, som fremmer aktivitet, deltakelse og funksjon i befolkningen.

Departementet mottok den 28. mai NOU 2026:6 *Den nye velferdskommunen*. Departementet ber her om høringsinstansenes syn på utvalgets utredninger og forslag.

Utredningens forslag

Utvalget foreslår tre hovedgrep for å sikre den nye velferdskommunen handlingsrom og insentiver til både å redusere og utsette behovet for velferdstjenester, og styrke kapasiteten til å møte økende etterspørsel.

Det første hovedgrepet utvalget foreslår er lansering av et målrettet samfunnsoppdrag på tvers av aktører, interesser og sektorer, med mål om å trygge fremtidens velferd med knappere ressurser. Utvalget mener målet med samfunnsoppdraget bør være

- Å betydelig redusere og utsette behovet for velferdstjenester i møte med demografiske endringer og ressursknapphet gjennom forebygging og helsefremmende innsats

- Øke kapasiteten til å sikre velferd for hele befolkningen gjennom bedre utnyttelse av samfunnets samlede ressurser

Det andre hovedgrepet utvalget foreslår er å etablere et nasjonalt praksisnært program som sikrer den nye velferdskommunen handlingsrom og omstillingsevne. Programmet bør innrettes og forvaltes som en samlet portefølje på tvers av kommunene, og der statsforvalterne gis et operativt ansvar for tildeling og veiledning.

Det tredje hovedgrepet utvalget foreslår er å etablere et nasjonalt skaleringsfond for vellykkede kommunale løsninger. Formålet skal være å legge til rette for at lovende løsninger kan følge et felles løp for videreutvikling, utprøving og tilpasning med sikte på overførbarhet og skalering til flere virksomheter og kommuner.

Videre trekker utvalget frem fem temaer som særlig avgjørende for å lykkes med det målrettede samfunnsoppdraget for fremtidens velferd: Et mer mangfoldig og fleksibelt arbeidsliv; mestring og helse i hverdagen; særlig om pårørendes posisjon; frivillighet som velferdspartner og helsefremmede og forebyggende boformer.

Fristen for å sende inn høringssvar er 12.09.2026

Vurdering/høringsinnspill

Utvalget beskriver på en god måte de langsiktige utfordringene kommunesektoren står overfor, særlig knyttet til demografisk utvikling, knapphet på arbeidskraft og behovet for økt omstillingsevne. Kommunen deler utvalgets vurdering av at framtidens velferd ikke kan sikres gjennom flere ressurser alene, men må understøttes av forebygging, innovasjon, samskaping og mobilisering av samfunnets samlede ressurser.

Hovedgrep 1: Et målrettet samfunnsoppdrag for framtidens velferd

Nord-Aurdal kommune støtter utvalgets forslag om et målrettet samfunnsoppdrag for framtidens velferd. Kommunen deler vurderingen av at utfordringsbildet er så komplekst og sektorovergripende at det krever en samlet nasjonal innsats og en tydelig felles retning. Særlig viktig er ambisjonen om å redusere og utsette behovet for velferdstjenester gjennom forebyggende og helsefremmende arbeid, samtidig som samfunnets samlede ressurser mobiliseres bedre.

Samtidig mener Nord-Aurdal kommune at samfunnsoppdraget må konkretiseres betydelig dersom det skal fungere som et reelt styringsverktøy. Det bør tydeliggjøres:

- hvilke mål som skal oppnås nasjonalt og lokalt,
- hvordan målene skal måles,
- hvilke forventninger som stilles til kommunene,
- hvilke virkemidler staten skal bidra med,
- hvordan ansvarsdelingen mellom stat, kommuner og øvrige aktører skal organiseres.

Kommunen er opptatt av at samfunnsoppdraget ikke må bli en overordnet visjon uten tilstrekkelig operasjonalisering. For å lykkes må det etableres tydelige mål, indikatorer og virkemidler som understøtter langsiktig omstilling i kommunesektoren.

Hovedgrep 2: Ett praksisnært program for den nye velferdskommunen

Nord-Aurdal kommune støtter utvalgets forslag om et nasjonalt praksisnært program som skal bidra til større handlingsrom og omstillingsevne i kommunene. Kommunen er enig i at dagens virkemiddelapparat fremstår fragmentert og at det er behov for mer langsiktige, fleksible og samordnede ordninger som understøtter innovasjon, forebygging og tjenesteutvikling.

Kommunen er imidlertid usikker på den foreslåtte rollen til statsforvalteren som operativ forvalter med ansvar for tildeling og veiledning.

Nord-Aurdal kommune mener det bør vurderes nærmere:

- om løsningen kan føre til ytterligere byråkratisering,
- om rollen kan komme i konflikt med statsforvalterens eksisterende tilsyns- og kontrollfunksjon,
- hvordan kommunenes selvstyre og lokale prioriteringer skal ivaretas.

Kommunen mener at det må utredes nærmere hvordan programmet kan organiseres slik at det oppleves som en støttefunksjon for kommunal utvikling og ikke som et nytt styringsnivå.

Hovedgrep 3: Nasjonalt skaleringsfond

Nord-Aurdal kommune ser behovet for å styrke implementering og spredning av gode løsninger på tvers av kommunene. Utvalgets beskrivelse av utfordringen knyttet til "pilotsyke" og manglende skalering av vellykkede løsninger er gjenkjennbar. Det må imidlertid vurderes;

- Hvordan skal fondet avgrenses mot eksisterende virkemiddelordninger?
- Hvem skal definere hvilke løsninger som er "vellykkede" og skal prioriteres?
- Hvordan skal lokale forskjeller og ulike kommunale behov ivaretas?

Nord-Aurdal kommune mener at det videre arbeidet bør ha særlig oppmerksomhet på hvordan kommunene gis reelt handlingsrom til å gjennomføre nødvendig omstilling, samtidig som nasjonale mål og lokale behov balanseres på en god måte.

Forslag til vedtak:

Nord-Aurdal kommune har slike innspill til høringsforslaget:

Til hovedgrep 1: Nord-Aurdal kommune støtter utvalgets forslag om et målrettet samfunnsoppdrag for framtidens velferd. Kommunen deler vurderingen av at utfordringsbildet er så komplekst og sektorovergripende at det krever en samlet nasjonal innsats og en tydelig felles retning. Særlig viktig er ambisjonen om å redusere og utsette behovet for velferdstjenester gjennom forebyggende og helsefremmende arbeid, samtidig som samfunnets samlede ressurser mobiliseres bedre.

Til hovedgrep 2: Nord-Aurdal kommune støtter utvalgets forslag om et nasjonalt praksisnært program som skal bidra til større handlingsrom og omstillingsevne i kommunene. Kommunen er enig i at dagens virkemiddelapparat fremstår fragmentert og at det er behov for mer langsiktige, fleksible og samordnede ordninger som understøtter innovasjon, forebygging og tjenesteutvikling. Kommunen er imidlertid usikker på den foreslåtte rollen til statsforvalteren som operativ forvalter med ansvar for tildeling og veiledning. Nord-Aurdal kommune mener det bør vurderes nærmere:

- om løsningen kan føre til ytterligere byråkratisering,
- om rollen kan komme i konflikt med statsforvalterens eksisterende tilsyns- og kontrollfunksjon,
- hvordan kommunenes selvstyre og lokale prioriteringer skal ivaretas.

Hovedgrep 3: Nord-Aurdal kommune ser behovet for å styrke implementering og spredning av gode løsninger på tvers av kommunene gjennom et nasjonalt skaleringsfond. Utvalgets beskrivelse av utfordringen knyttet til "pilotsyke" og manglende skalering av vellykkede løsninger er gjenkjennbar. Det må imidlertid vurderes;

- Hvordan skal fondet avgrenses mot eksisterende virkemiddelordninger?
- Hvem skal definere hvilke løsninger som er "vellykkede" og skal prioriteres?
- Hvordan skal lokale forskjeller og ulike kommunale behov ivaretas?

Nord-Aurdal kommune mener generelt at det videre arbeidet bør ha særlig oppmerksomhet på hvordan kommunene gis reelt handlingsrom til å gjennomføre nødvendig omstilling, samtidig som nasjonale mål og lokale behov balanseres på en god måte.

Kommunalt råd for brukermedvirkning 01.09.2026:

Behandling:

KRB- 015/26 Vedtak:

Kommunalt råd for brukermedvirkning støtter forslag til vedtak.

Kommunestyret 03.09.2026:

Behandling:

Votering over opprinnelig forslag

For: 20 stemmer (100%) - AP 5, FRP 2, H 2, MDG 1, SP 8, SV 1, UAVH 1

Mot: 0 stemmer (0%)

KS- 073/26 Vedtak:

Nord-Aurdal kommune har slike innspill til høringsforslaget:

Til hovedgrep 1: Nord-Aurdal kommune støtter utvalgets forslag om et målrettet samfunnsoppdrag for framtidens velferd. Kommunen deler vurderingen av at utfordringsbildet er så komplekst og sektorovergripende at det krever en samlet nasjonal innsats og en tydelig felles retning. Særlig viktig er ambisjonen om å redusere og utsette behovet for velferdstjenester gjennom forebyggende og helsefremmende arbeid, samtidig som samfunnets samlede ressurser mobiliseres bedre.

Til hovedgrep 2: Nord-Aurdal kommune støtter utvalgets forslag om et nasjonalt praksisnært program som skal bidra til større handlingsrom og omstillingsevne i kommunene. Kommunen er enig i at dagens virkemiddelapparat fremstår fragmentert og at det er behov for mer langsiktige, fleksible og samordnede ordninger som understøtter innovasjon, forebygging og tjenesteutvikling. Kommunen er imidlertid usikker på den foreslåtte rollen til statsforvalteren som operativ forvalter med ansvar for tildeling og veiledning. Nord-Aurdal kommune mener det bør vurderes nærmere:

- om løsningen kan føre til ytterligere byråkratisering,
- om rollen kan komme i konflikt med statsforvalterens eksisterende tilsyns- og kontrollfunksjon,
- hvordan kommunenes selvstyre og lokale prioriteringer skal ivaretas.

Hovedgrep 3: Nord-Aurdal kommune ser behovet for å styrke implementering og spredning av gode løsninger på tvers av kommunene gjennom et nasjonalt skaleringsfond. Utvalgets beskrivelse av utfordringen knyttet til "pilotsyke" og manglende skalering av vellykkede løsninger er gjenkjennbar. Det må imidlertid vurderes;

- Hvordan skal fondet avgrenses mot eksisterende virkemiddelordninger?
- Hvem skal definere hvilke løsninger som er "vellykkede" og skal prioriteres?
- Hvordan skal lokale forskjeller og ulike kommunale behov ivaretas?

Nord-Aurdal kommune mener generelt at det videre arbeidet bør ha særlig oppmerksomhet på hvordan kommunene gis reelt handlingsrom til å gjennomføre nødvendig omstilling, samtidig som nasjonale mål og lokale behov balanseres på en god måte.